

Ťažké zdravotné postihnutie

Za fyzickú osobu s **ťažkým zdravotným postihnutím** (ďalej len osoba s ŤZP) sa považuje fyzická osoba, ktorej **miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %** .

Funkčná porucha je **nedostatok** telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať **dlhšie ako 12 mesiacov** .

Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „ŤZP“) je **znevýhodnenie** , ktoré má fyzická osoba **z dôvodu jej ŤZP** v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok, a ktoré **nie je schopná** z dôvodu ŤZP **prekonať sama** .

Kompenzácia ťažkého zdravotného postihnutia

Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je **zmiernenie alebo prekonanie** sociálneho dôsledku ŤZP poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb. Za kompenzáciu sa považuje aj osobitná starostlivosť podľa zákona 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele.

Cieľom poskytovania kompenzácie, ako aj vyhotovovania preukazu fyzickej osoby s ŤZP, preukazu fyzickej osoby s ŤZP so sprievodcom a parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím, je **podpora sociálneho začlenenia** fyzickej osoby s ŤZP do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti a v ustanovených oblastiach.

Sociálne dôsledky ŤZP sa kompenzujú v oblastiach:

- **mobility a orientácie** – kompenzuje sa znížená pohybová schopnosť alebo znížená orientačná schopnosť,
- **komunikácie** – kompenzuje sa narušená schopnosť komunikácie,
- **zvýšených výdavkov** – kompenzujú sa zvýšené výdavky
  - na diétne stravovanie,
  - súvisiace s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,
  - súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
  - súvisiace so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom,
- **sebaobsluhy** – kompenzuje sa obmedzená schopnosť sebaobsluhy alebo strata schopnosti sebaobsluhy.

Vyhotoveniu preukazu fyzickej osoby s ŤZP, preukazu fyzickej osoby s ŤZP so sprievodcom, parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím alebo poskytnutiu peňažného príspevku na kompenzáciu **predchádza individuálne posúdenie**.

Posudková činnosť:

- **lekárska** posudková činnosť,
- **sociálna** posudková činnosť.

Formy kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia

Sociálne dôsledky ŤZP sa kompenzujú formou:

- **jednorazových peňažných príspevkov**, ktorými sú
  - peňažný príspevok na kúpu pomôcky,
  - peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky,
  - peňažný príspevok na úpravu pomôcky,
  - peňažný príspevok na opravu pomôcky,
  - peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia,
  - peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla,
  - peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla,
  - peňažný príspevok na úpravu bytu,
  - peňažný príspevok na úpravu rodinného domu,
  - peňažný príspevok na úpravu garáže,
- **opakovaných peňažných príspevkov**, ktorými sú
  - peňažný príspevok na osobnú asistenciu,
  - peňažný príspevok na prepravu
  - peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov,
  - peňažný príspevok na opatrovanie.

Lekárska posudková činnosť

Lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Lekárskou posudkovou činnosťou sa :

- **hodnotí a posudzuje zdravotný stav**, jeho zmeny a poruchy, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie osoby,
- **určuje miera funkčnej poruchy**,
- **posudzujú sociálne dôsledky** v oblastiach kompenzácií, ktoré má osoba v dôsledku ŤZP v porovnaní s osobou bez zdravotného postihnutia,
- **posudzujú jednotlivé druhy odkázanosti** osoby s ŤZP,
- **posudzuje fyzickú a psychickú schopnosť** osoby **vykonávať opatrovanie**,
- **posudzuje fyzickú a psychickú schopnosť** osoby s ťažkým zdravotným postihnutím **udelieť písomný súhlas**,
- **posudzuje potreba osobitnej starostlivosti**.

V konaní o žiadosti o parkovací preukaz posudkový lekár posudzuje, či ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a či táto osoba má zdravotné postihnutie uvedené v prílohe č. 18 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Pri výkone lekárskej posudkovej činnosti vychádza posudkový lekár najmä z **lekárskeho nálezu**, ktorý **nie je starší ako šesť mesiacov**. Vychádzať môže aj z lekárskeho

nálezu, ktorý je starší ako šesť mesiacov, ak je podľa neho zdravotný stav osoby chronický s trvalým poškodením a miera funkčnej poruchy je definitívna a od ďalšej liečby nemožno očakávať zlepšenie. Pri ďalšom posúdení môže vychádzať aj z odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore.

Posudkový lekár **môže predvolať** osobu na **posúdenie jej zdravotného stavu**, ak:

- má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo
- je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru.

V ostatných prípadoch posudkový lekár vykoná posúdenie bez prítomnosti posudzovanej osoby.

Posudkový lekár je povinný pozvať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak o to táto osoba písomne požiada.

Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je **lekársky posudok**, ktorý musí obsahovať stanovené náležitosti. V posudku lekár určuje aj mieru funkčnej poruchy v desiatkach percent podľa druhu zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Sociálna posudková činnosť

Sociálnu posudkovú činnosť vykonáva sociálny pracovník príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, **ak je osoba posúdená ako fyzická osoba s ŤZP**.

Sociálnou posudkovou činnosťou sa:

- **posudzujú individuálne predpoklady** osoby s ŤZP (napríklad: schopnosť a úsilie osoby s ŤZP riešiť situáciu vlastným pričinením),
- **posudzuje rodinné prostredie** osoby s ŤZP (napríklad: rozsah pomoci, ktorú je osobe s ŤZP schopná poskytnúť jej rodina),
- **posudzuje prostredie, ktoré ovplyvňuje začlenenie osoby** s ŤZP do spoločnosti (napríklad hodnotenie podmienok bývania osoby s ŤZP),
- **posudzujú všetky druhy odkázanosti** osoby s ŤZP,
- **navrhujú kompenzácie** v jednotlivých oblastiach kompenzácie.

Sociálna posudková činnosť sa vykonáva za účasti fyzickej osoby s ŤZP, ktorá má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej sociálnej situácie. Môže sa vykonávať aj za účasti inej fyzickej osoby, ktorú si osoba s ŤZP určí a aj v prostredí, v ktorom sa osoba s ŤZP obvykle zdržiava.

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je **posudkový záver**, ktorý obsahuje stanovené náležitosti.

Komplexný posudok

Na základe lekárskeho posudku a na základe posudkového záveru príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vypracúva **komplexný posudok na účely kompenzácie**, ktorý obsahuje:

- mieru funkčnej poruchy,
- vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ŤZP,
- sociálne dôsledky ŤZP vo všetkých oblastiach kompenzácie,
- návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu,
- vyjadrenie, či osoba s ŤZP je odkázaná na sprievodcu,
- vyjadrenie, či osoba s ŤZP je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom,
- termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový lekár a
- odôvodnenie komplexného posudku.

Komplexný posudok príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny **nevypracúva**, ak miera funkčnej poruchy fyzickej osoby na základe lekárskeho posudku je **menej ako 50 %** (teda nejde o fyzickú osobu s ŤZP).

Zisťovanie príjmu a majetku na kompenzáciu ŤZP

Poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP závisí **aj od výšky príjmu a majetku** fyzickej osoby s ŤZP.

Pri zisťovaní výšky príjmu osoby s ŤZP **sa započítavajú**, okrem jej príjmu, **aj príjmy spoločne posudzovaných osôb**, ktorými sú napríklad manžel alebo manželka osoby s ŤZP, rodičia, ktorí žijú s touto osobou v spoločnej domácnosti, ak je osoba s ŤZP nezaopatrené dieťa.

Príjem osoby s ŤZP, ktorý sa zisťuje na účely peňažných príspevkov, sa potom určí tak, že súčet všetkých príjmov osôb posudzovaných spoločne sa vydeli počtom týchto osôb (teda osoba s ŤZP a ostatné spoločne posudzované osoby).

Príklad: Osoba s ŤZP žije iba s manželom. Jej priemerný mesačný príjem je 777 €, priemerný mesačný príjem jej manžela je 333 €. Príjem osoby s ŤZP, ktorý sa zisťuje na účely peňažných príspevkov, je $(333 + 777) / 2 = 555$ € mesačne.

Príjem sa zisťuje ako priemerný mesačný príjem za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom fyzická osoba požiadala o peňažný príspevok na kompenzáciu. Takto zistený príjem sa prehodnocuje jedenkrát za rok pri opakovaných peňažných príspevkoch.

Pri určitej výške príjmu fyzickej osoby s ŤZP sa peňažné príspevky na kompenzáciu **neposkytnú vôbec alebo sa poskytnú v nižšej sume**.

Fyzická osoba, ktorá žiada o peňažný príspevok na kompenzáciu, okrem fyzickej osoby, ktorá žiada o peňažný príspevok na opatrovanie a fyzická osoba, na ktorej opatrovanie sa príspevok žiada, **vyhlasuje na osobitnom tlačíve či hodnota majetku, ktorý vlastní, je vyššia ako 39 833 €**. Peňažný príspevok na kompenzáciu sa neposkytne, ak je hodnota majetku osoby s ŤZP vyššia ako 39 833 €. Toto pravidlo platí pre všetky peňažné príspevky na kompenzáciu.

Odkazy

- [Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny](#)

Legislatíva

- [Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#)
- [Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 172/2019, ktorým sa ustanovuje výška sadzby na jednu hodinu osobnej asistencie a výška peňažného príspevku na opatrovanie](#)
- [Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 6/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam stavebných prác, stavebných materiálov a zariadení a maximálne zohľadňované sumy z ich ceny](#)

- Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z., ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok
- Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov